
Meddelandeblad

Mottagare:

Verksamhetschef för vårdcentral

Verksamhetschef för kommunens hälso-
och sjukvård

Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Ändring i Socialstyrelsens föreskrifter (SOSFS 2001:16) om kompetenskrav för sjuksköterskor vid förskrivning av läkemedel

Bakgrund

Förskrivningsrätten för distriktssköterskor infördes 1994. År 2000 utvidgades den till att gälla även sjuksköterskor med annan specialistutbildning än distriktssköterskeexamen. För att få förskrivningsrätt krävs att sjuksköterskan uppfyllt något av de specificerade utbildningskraven, inklusive utbildning i farmakologi och sjukdomslära. Vidare krävs för distriktssköterskor att de tjänstgör som distriktssköterska inom landstingets eller kommunens primärvård eller hemsjukvård eller inom kommunens hälso- och sjukvård i övrigt. För andra sjuksköterskor än distriktssköterskor krävs att de tjänstgör inom kommunens hälso- och sjukvård.

Läkemedelsförteckningen

Socialstyrelsen har ansvaret för att i samråd med Läkemedelsverket besluta om och upprätta en förteckning över de indikationer och läkemedel som får ingå i förskrivningsrätten. Läkemedelslistan utgår från sjuksköterskans kompetensområde och patienternas behov. Senaste översynen av listan gjordes år 2003. Att upprätthålla en aktuell läkemedelslista kräver resurser och innebär ett betydande administrativt arbete som måste genomföras med viss regelbundenhet.

Socialstyrelsen har under senare tid kontaktats av läkemedelsföretag för att diskutera möjligheten att införa företagets nya läkemedel på listan. Företagen menar att de inte kan invänta en planerad översyn av föreskrifterna och att de inte kan konkurrera på lika villkor som sina konkurrenter om de inte också ges möjlighet att stå på listan.

Socialstyrelsen har, med anledning av detta, i samråd med Läkemedelsverket gjort en ingående bedömning av de läkemedel som nämnda läkemedelsföretag har anmält.

Läkemedelsverket har inget att erinra mot att två av de aktuella läkemedlen tas upp i läkemedelsförteckningen.

Ändringarna i läkemedelsförteckningen

Ändringarna i föreskrifterna innebär således att två läkemedel tillkommer i läkemedelsförteckningen.

Genom ändringen i föreskrifterna (SOSFS 2001:16) om kompetenskrav för sjuksköterskor vid förskrivning av läkemedel görs således en uppdatering av läkemedelslistan, där Socialstyrelsen endast tar ställning till de ”ansökningar” som kommit in. Läkemedelslistan kommer att uppdateras två gånger per år, om behov finns. Detta görs i avvaktan på en större översyn av föreskrifterna, se nedan.

Kommande översyn

En uppföljning av förskrivningsrätten för sjuksköterskor i kommunal hälso- och sjukvård presenterades i en rapport från Socialstyrelsen år 2004. Resultaten visade att utbildningen i farmakologi och sjukdomslära kommit till stor nytta i sjuksköterskornas dagliga arbete. Däremot utfärdas recept i mycket liten utsträckning. Fortsättningsvis bör man därför skilja på höjd kompetens inom farmakologi och sjukdomslära och själva rätten att förskriva recept. I Socialstyrelsens överväganden framgår att eftersom patienters behov skiftar och olika verksamheter är organiserade på olika sätt skulle ett alternativ till en läkemedelslista vara önskvärd. En sjuksköterska med förskrivningsrätt skulle då kunna få möjlighet att förskriva vissa läkemedel inom ramen för ett behandlings- eller vårdprogram, förutsatt att sjuksköterskan har rätt kompetens.

Som en följd av dessa överväganden planeras därför en större översyn av föreskrifterna med syfte att ge utrymme för ett större lokalt ansvar i verksamheterna utan att ge avkall på kraven på hög patientsäkerhet. Innan denna översyn kommer det således inte göras någon övergripande genomgång av indikationer och läkemedelsgrupper annat än på särskild begäran av något läkemedelsföretag.

Socialstyrelsen har efter den senaste översynen också kontaktats av ett antal sjuksköterskor och läkare/verksamhetschefer som framfört synpunkter och önskemål om ändringar i innehållet och upplägget av läkemedelslistan. Vidare kontakter kommer att tas med representanter för berörda professioner och organisationer när arbetet med översynen har påbörjats.

Ikraftträdande

Socialstyrelsens föreskrifter ([SOSFS 2005:16](#)) om ändring i föreskrifterna (SOSFS 2001:16) om kompetenskrav för sjuksköterskor vid förskrivning av läkemedel trädde i kraft 1 juli 2005.

Socialstyrelsen klassificerar sin utgivning i olika dokumenttyper. Detta är *ett Meddelandeblad*. Det innebär att den innehåller information om lagar och förordningar, avgifter, beslut vid andra myndigheter, rättsfall och JO-uttalanden av principiell betydelse samt uppgifter om att projektmedel kan sökas.

Denna information (art nr 2005-1-16) kan laddas ner och beställas från Socialstyrelsens webbplats: www.socialstyrelsen.se/publicerat. Den kan även beställas från Socialstyrelsens kundtjänst, 120 88 Stockholm, fax 08-779 96 67.

Publicering: www.socialstyrelsen.se, september 2005